

EGYHÁZI- ÉS ISKOLAI SZEMLE

Felelős szerkesztő: TARNÓCZI LAJOS bihari ref. lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton.

Előfizetési ára: egész évre 50 Lei, fél évre 25 Lei, egyes szám 2 Lei.

Szerkesztőség, kiadóhivatal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdinánd király-út (Rákóczi-út) 14. sz. Ide küldendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény. Előfizetési díj, hivatalos hirdetések díja és reklamációk Konrád Géza címére, Oradea-Mare, (Nagyvárad) Ör-utca 1. sz. küldendők.

Az iskolai év kezdetén

Nagyobb szorongással és bizonytalansággal aligha köszöntött reánk valaha az iskolai esztendő. Egyek ebben: az iskola-fenntartók, a tanítói kar, a szülők és a gyermekek. Úgy érezzük, hogy ez a várakozó, tetlen bizonytalanság felőrlik életerőnket. Szükség volna református egyházunk egyetemes, határozott, célkitűző állásfoglalására, hogy ismernénk meg egyházunk jövő iskolapolitikáját. Eddig még csak az állam rendelkezéseit hallottuk, amelyek a fölírásokra, a címerre, zászlóra, egyes tantervekre vonatkoztak. Úgy látszik azonban, hogy maga a kormány sem egységes az iskola ügyben, annál kevésbé végrehajtó szervei. — Ellentétes, egymásnak ellentmondó hírek és rendelkezések követik csaknem napról-napra egymást, annyira, hogy ma már senki sem tudja, hol tart. Két áramlat küzd egymással: az általános kötelező állami oktatás megvalósítani akarása, másfelől a felekezeti iskoláztatás hagyása. Ez utóbbi mellett van az erdélyi gör. kath. egyház. Ennek megtartására törvényes, a békeszerződésben is biztosított joga van az autonómiával bíró felekezeteknek. Azonban ezen a jogon is több, súlyos sérelem esett. Iskolák megnyitását tudomásul nem vették, több iskolát bezártak, vagy nem engedélyezték, többet elrekviráltak. A meglevő iskolákra a főhatóságok tudta és megkérdezése nélkül rendeleteket, sőt tanterveket küldtek, tanterveit elkobozták; mindezek az iskolafenntartókat a legnagyobb aggodalommal töltik el; mi lesz mindebből, meddig bírják fenntartani intézményeiket, meddig mondhatják azokat ilyen körülmények között magukénak?

Nem kisebb a tanítói kar aggodalma sem. A beszüntetett államsegélyek folyósítása még mindig késik. Itt is ellentétes hírek követik egymást. Egyik szerint a kormány ezeket folyósítani fogja, másik szerint ez csak minimális lesz, ismét más hír szerint az általános, kötelező államosítás folytán végképen elmarad. Sokakat az oklevél állami előismerése vé-

gett kívánt vizsga (nosztrifikáció) is aggaszt. De a legnagyobb az anyagiakkal való küzdelem, a fizetés nyomorúsága főként az eddigi államsegélyekre épített állásokon, vagy az újonnan szervezettekénél. Már most is az a veszély fenyeget, hogyha az állam a magyar nyelvű tanítókat is kinevezi, a felekezeti iskoláknál nem marad tanító. Igen, sok tanítói állást pedig azért kell megszüntetni, mert a fenntartó egyházközségek a legminimálisabb fizetést sem tudják, vagy nem akarják kiszolgáltatni. Tanítói karunk megelégedte a reménykedést, a koplalást és a nyomorúságot, nagyon sokan szöknének állásuktól. Milyen munkát várhatunk az ilyen alkalmazottaktól? Képesek-e azok a magasabb, eszményi, vallás-erkölcsi életfelfogás hirdetésére, akiknek olyan keserves harcot kell folytatni kenyerükért a nemtörődomséggel és a szűkkebliséggel. Krisztusok már nem élnek közöttünk, akiktől önfeláldozást kívánhatnánk, de mi sem vagyunk azok. A tanítói kar helyzete, illetve helyzetének biztosítása a legsúlyosabb problémája egyetemes egyházainknak.

Súlyos helyzetben vannak a tanítató szülők, főként a magasabb fokú iskolákba járó gyermekeik taníttatását illetően. A nagy gazdasági válság miatt válságba jutottak általában az internátusok is. A nagyobb segélyt juttatóktól elszakadtunk. Az itteniek olyan magas ellátási díjat követelnek, amelyet az anyagi is a nyomorúsággal küzdő középosztály csak a maga összeomlása árán adhat meg. Nagy kérdés az is, melyik iskolába járassák gyermekeiket? És itt eddig hallatlan dolgok történnek. Református lelkész pl. katolikus internátusba és gimnáziumba kénytelen gyermekeit adni, ahol némi kedvezményt kap. Igen sok gyermek pedig elmarad az iskolától minden fokon, ezzel lassanként az egész magyar társadalom értelmi színvonala süllyed. Minden iskolai év egy lépcsőfokkal közelebb vezet bennünket romlásunkhoz.

Nem kicsinyelhető a tanulói fűség nyomo-

rusága sem, különösen jövőjét és a szakpályákat illetőleg. Ha az utóbbi években mindig nehezebb lett ez a kérdés, milyen pályára menjek? most ezerszerre nehezebb. Nincs ma olyan pályamutató, amely eligazíthatná őket. Ezen a területen a szakoktatás még csecsemőkorát éli, a román nyelvtudás nélkül felnőtt ifjuság ott nem is boldogulhat. Magyar egyetemünk nincs, a tanárképzés is nehezen megy. Miért taníttatja ilyen körülmények között tömérdek áldozattal gyermekét a magyar szülő nyolc keserves esztendőn keresztül? Viszont mi lesz a magyarságból, ha nem lesz magyar tanár, orvos, lelkész, tanító, ügyvéd, mérnök?

Ebben a bizonytalanságban sokáig nem maradhatunk. A református egyház mindenkör a szellemi vezetőket nevelte az országnak. A közigazgatásból való kiesésünk nem a legnagyobb szerencsétlenségünk. A hivatalnok urak cifra nyomorusága nem lehet irigylésre méltó és az minden ország gazdasági romlására vezet, ha értelmiségét csak a meddő aktagyártásra képezi. Ki kell jelölnünk azokat a pályákat, meg kell teremteni azokat a lehetőségeket, amelyeken ezen a területen a magyar intelligenciát megtarthatjuk és képezhetjük. Ezek az ugynevezett szabad pályák. Egyetemes magyar református egyházunknak meg kell alkotni önálló iskolapolitikáját és minden vonalon és minden erejével meg kell teremteni a szabad pályákra való előkészület lehetőségét.

Tarnóczy Lajos.

Az általános fokozatos adózás

Irta: Dr Bodnár Gábor

A bihari egyházmegye f. évi április hó 6-án tartott gyűlésén indítványt tettem arra nézve, hogy a közgyűlés küldjön ki bizottságot ennek a kérdésnek a tanulmányozására: „Nem volna-e célszerű lépéseket tenni egyetemes központi pénztár létesítésére, ahova az általános fokozatos adózás elve alapján kivetett adók az egyházközségektől befolyának, ahonnan utaltatnék aztán a jövőben az egyházak tisztviselőinek fizetése?” A közgyűlés azonban ezt az indítványt azzal a megokolással, hogy ilyen nagyfontosságú ügy megoldására az idő alkalmatlan, elvetette.

Eme határozat meghozatalakor mindazok, akik az ügy iránt érdeklődünk, azt gondoltuk, hogy a kérdés tárgyalása hosszú időre lekerült a napirendről. A sors azonban kegyes volt hozzánk és ez évi július hó 2-án Kolozsvárott tartott lelkészértekezlet a marosvásárhelyi kongresszus alapján haladva, ahol ez a kérdés már szőnyegre

került, határozatilag kimondta, hogy ezt az ügyet ezután állandóan napirenden tartja és mindent elkövet, hogy az érdeklődést iránta széles körben felébressze és megvalósulásáért minden törvényes eszközzel küzdeni fog.

A lelkészegyesületnek ez az elhatározása már önmagában véve is reményre jogosíthatna föl, ha erről, mint ezen a téren egyedül álló elszigetelt akaratelhatározásról adhatnánk számot. Történt azonban ezen a téren egy másik nagy-jelentőségű esemény is, az, hogy az erdélyi egyházkerület igazgatótanácsa az ügy előkészítésére segítő kezét nyújtotta a lelkészegyesületnek és az egyházkerületi közgyűléssel egy bizottságot küldetett ki az előkészítő munkálatok megkezdéséhez szükséges adatok összegyűjtésére és a külföldi protestáns egyházak ilyen irányú adórendszereinek a tanulmányozására.

Az erdélyi egyházkerületben tehát az előkészület egészen széles fronton indult meg. Remélhető, hogy a mozgalom hulláma áterjed ide a királyhágómelléki részre is. Mindazonáltal távol van tőlünk, hogy magunkat hiu reményekkel kecsegtessük s gyors eredményt várjunk.

Ez a reform kemény dió, melyet igen nehéz lesz feltörni. Megvalósítása ériné az egyházjog elvi részét, ahol engedményeket követel a maga részére s emellett benyulik többeknek az egyéni érdekkörébe is. Ez a két tény pedig elegendő arra, hogy ellenzést váltson ki esetleg még olyanoknál is, akik másként ezen a téren a változás szükségét érzik és azt valamilyen formában óhajtják is.

A protestáns, különösen a református egyház jogelmélete szerint, minden egyházközség — teljes jogi szervű egyházközségeket értve — külön önálló befejezett egyház önmagában is, A magasabb alakulatok — egyházmegye, egyházkerület — összetételének tekinthetők, következésképpen az a jogkör is, mellyel rendelkeznek az egyházközségektől reájuk átszál ott átruházott jogkör.

Ez a felfogás teljes egészében jut kifejezésre a jelenleg érvényben levő törvényünkben mely ennek a felfogásnak hódolva az egyházközségek jogának tekinti s feladatai körébe utalja az adókulcs megállapításának a jogát s kötelezettségét, mely szerint azon kiadásoknak fedezéséről gondoskodnak [III t.-c. 8—11. §.] Ezt az egyházközségeknek, hogy úgy mondjuk, „fenntartott jogát” törvényünk annyira tiszteletben tartja, hogy egyetlen esetben sem engedi meg ennek az életbelépését részökre még abban az esetben is fenntartani kívánja, ha az egyetemes adóalapból segélyt igényelnének.

[Folyt. köv.]

Le a kalappal!

A kalapot köszönés alkalmával is leszoktuk venni. Mert csak illendőbb az, ha levesszük köszönés alkalmával kalapunkat, mintha csak kalapunkhoz emeljük kezünket. De én most nem a köszönés alakjáról akarok disszertációt tartani. Egészen más és teljesen vallásos dologhoz tartozó ügyről akarok néhány szót szólni.

Ugyanis urvacSORAOSZTÁSOK alkalmával, urvacSORÁT vevő URINŐK az Urasztalához a szent jegyek vételekor feltett kalappal járulnak. Én ezt a szokást helytelennek tartom, mert az Urasztalához magunkat teljesen megalázva kell járulnunk. Előttem ugyanis feltűnő és nem helyeselhető, ha a nők feltett kalappal járulnak az Urasztalához. Mert az a kalap fejdísz is, emellett legtöbbször a kényesség, a büszkeség előmozdítója és így kalappal járulni az Urasztalához semmi tekintetben sem helyeselhető. Ha Kálvin János meglátta volna, hogy a tőle urvacSORÁT venni akaró nők kalappal állottak ki az Urasztalához, minden bizonnyal levétette volna azok fejéről a kalapot és csak azután adott volna nekik urvacSORÁT. Puritán lelkész nem is engedi meg, hogy a nők feltett kalappal járuljanak az Urasztalához. Nincs szerencsém tudni, ismerni általánosságban a városi nőknek tárgyamra vonatkozó nézeteit, ha netalán nézeteim füleikbe eljutnának. De lelkészársaim és világi uraink nézete is lehet eltérő az én nézetemtől, de talán lehetnek közöttük, kik az én puritán elveimet helyeslik.

A felhozandó ellenérveket itt csoportosítom. Nincs alkalmas hely, ahova elhelyezzék kalapjaikat az urvacSORÁT felvenni óhajtó nők. A kalapok közül egy-egy leeshet a szék támlájáról, kalapcsere is történhetik. A kalaplevétel mozgolódással jár, a komolyságot gátolja, zavart csinálhat. Ha urvacSORÁZÓ nőknek kötelességük lesz kalapjaikat levenni, akkor kevesebben veszik fel az urvacSORÁT közülök.

Az igazi vallásos nő, aki az urvacSORÁját nem opris operátumnak tartja, azért, mert kalap nélkül kell az Urasztalához járulni, felveszi az UrvacSORÁját fedetlen fővel is. De hiszem, hogy ha el lesz tiltva a kalappal járulás az Urasztalához, csak kevesen lesznek azon nők, kik emiatt nem veszik fel az UrvacSORÁját, azok is előbb-utóbb felveszik azt fedetlen fővel járulva az Urasztalához. Én már régebben láttam nagy városokban, hogy az URINŐK legtöbb része fedetlen fővel járult az Urasztalához.

Én minden ellenérvek dacára is ragaszkodom azon elvemhez, hogy nem illik az Urasztalához kalappal járulva felvenni az UrvacSORÁját.

Ujlaki.

Vannak esetek...

Megmozdultak a vizek. Ugy tudjuk, hogy legutóbb a zsinati atyákra való szavazás alkalmával mozdult meg a magyar református közvélemény. Ez a megmozdulás azonban nagyon álmos, nagyon egyhangú volt. A hivatalos jelöltek közül senki sem került szóba; új emberekért nem törtek lándzsát. Valami fáradt közöny telepedett a lelkekre, mintha ezt érezte volna mindenki, úgy is mindegy minden, úgy sem ér semmit az egész. Elernyedtek a lelkek az éveken át tartó feszültség alatt. A nagy összeomlás előre vetette az árnyékát az emberek lelki életére. Most mintha új élet jelei mutatkoznának körülöttünk. Az új kerület tisztikarának megválasztása mind nagyobb hullámokat vet, egyre újabb és újabb neveket dob felszínre, újabb érveket sorakoztat fel a jelöltek érdekében. Legelőször néhány nagyváradi presbyter ajánlását kaptuk, amely jórészt a hivatalos jelölteket ajánlotta. Sulyok István püspökségével, mint olyanokat, akiknek tapasztalt egyházkormányzati bölcseségtől, megértő tapintatától joggal várható a kálvinista egyház megszilárdulása és fejlődése. Azután „több biharmegyei lelkész” szintén Sulyok István püspöksége alatt egy új tisztikarban látta abban biztosítva ugyanezt a célt. Majd gyászlevél formában Soltész Elemér ajánlását kaptuk esperese, 22 lelkész és 10 világi aláírásával a püspökségre, mint akit már „a múltban is a tisztántuli egyházkerület vezérségre hivatott egyénei közé választott a közbizalom”. Azt azonban elhallgatták, hogy franciául is tud. Pedig ezzel most aligha jártak volna úgy, mint Biharon jó Gyenge János dr., akiről a lelkészválasztás alkalmával ugyancsak hangoztatták ezt a híveit, mire az ellenpárt főembere így vágott vissza: „Hát oszt’ mit érünk vele? Mi közülünk senki sem ért franciául, nekünk hiába prédikálna úgy!” Most bizony előnyére válik bárkinek és a közegyháznak s. ha valaki franciául beszél, ha prédikálni nem tudna is így. Legutóbb pedig a napilapokban olvastuk, hogy a szalontai egyházmegyeiek a tisztikarban nem találták meg számuk képviseltetését és olyan névsort állítottak össze, ahol az egész tanácsbírói kar a nagyszalontai egyházmegye embereiből került ki. Jelöltekben tehát nincsen hiány. Mi most a megmozdulást tartjuk öröndetesnek és az új alakulat életrevalóságára igen biztatónak. A vizek megmozdultak, vajha sok sebünk is meggyógyulna ezáltal, mint hajdan Bethesda tavának angyal által felzavart hullámaiban a betegek [Ján. 5. 4]

Skriba.

Egyházi hírek

Lelkészmeghívás. Érkeserűben az S. Nagy József lemondása folytán megüresedett lelkeszi állásra Orosz Lajos érmihályfalvai segédlelkészt választották meg egyhangú meghívás útján a meghívásokban oly szerencsés kezű Végh József esperes újabb örömeire is. Legyen ez a választás édes a választott atyánkfiaának és a választó Kesperűnek is, mely volt lelkeszt az anyagi megélhetes legszükségesebb feltételeinek megtagadásával annyira elkésztette, hogy lelkeszi állását önként elhagyta. — Meghívás útján óhajtaná lelkeszi állását betölteni Kóly is Sajnos, hogy kedvére való jelöltet eddig sem talált. Tevékeny és erőyes ifjú lelkeszt óhajtanának elhagyott egyházuk rendbehozatalára.

A magyar református egyház zsinata szeptember 27-én ül össze Budapesten.

Halálozás Megdöbbenéssel vettük a hírt és közöljük, hogy Kuthy Zoltán dr. new-yorki ref. esperes lelkesz aug. 22-én Budapesten váratlanul meghalt. Hónapokkal ezelőtt hallottuk, hogy Kuthy Magyarországra indult és sokan vártak tőle híreket Amerikában élő kedveseitől, amelyeket ő bizonyára haza is hozott, míg most órála lesújtó hírt röpített a kábel forrón szerető kedveseinek: nem várhatják többé vissza, itt nyugodott meg a hazai földben, a farkasréti temetőben. Nem tudjuk halálának közelebbi részleteit sem, gyászjelentését a konventi elnökség adta ki; szomorubb temetés azonban aligha volt még az övénel, de talán igazabb sem. Kuthy ugyanis valóban a magyar református konvent halottja volt. Abban az ádáz testvérharcban, amelyet a csatlakozási mozgalom idézett föl az amerikai magyar református egyház életében, Kuthy volt a konvent, illetve Degenfeld gróf exponense és a csatlakozók vezére. A világháború kitöréséig fennállottak sőt erősödtek a csatlakozott egyházak. Az évekre terjedő elszakítás azonban súlyos válságba sodorta az egész amerikai ref. egyházat, utóbb a csatlakozott egyházak elbocsátására kényszerítette a konventet. Kuthy szívében mindig erősen élt a honvágy többször készült haza és állandóan egy csendes falusi parókhiáról álmodott. Künn 23 évig fáradhatatlan, munkás életet élt. Evekkel ezelőtt rövid ideig résztvettünk oldala mellett munkáiban. Felesége két leánya és egy fia gyászolja pótolhatatlan veszteséget. Az Isten adjon nekik és nekünk vigasztalást, a megholtak idvességét!

Iskola

A református polgári leányiskolában az évmegnyitó istentisztelet f. hó 15-én reggel 8 órakor a rendes hétköznapi istentisztelet keretében lesz. Az imát Csernák Béla ref. lelkesz mondja. Istentisztelet után kihirdeti a tantestület az órarendet, elrendezi az osztályokat és felolvassa a törvényeket. 16-án, pénteken már a rendes tanítás megkezdődik. A magánvizsgálatok és javítóvizsgálatok f. hó 13-án délelőtt és délután lesz-

nek. A polgári leányiskola működésének megkezdésével kapcsolatban felemlítendő az a fontos körülmény, hogy tanterv gyanánt a felettes egyházi hatóság az erdélyi református egyházkerület „egységes középiskolai tanterv”-ét vezeti be, amelyet a közoktatásügyi államtitkárság 17120 - 1921. IV. sz. alatt jóváhagyott. Ezen tanterv bevezetése következtében a leány középiskolák alsó négy osztályának tanterve szerint haladunk, a negyedik osztályból növendékeink minden tanterv-különbözeti vizsgálat nélkül mehetnek bármely romániai református magyar tannyelvű leány középiskola (leánygymnázium) V. osztályába. Az egyházi főhatóság a leánygymnázium ügyében újabb előterjesztéseket tett a közoktatásügyi kormányhoz, amelyek elintézéséről még nincs módunkban nyilatkozni. Mi reméljük a kedvező elintézt, amityre minden alapunk meg van. Az „egységes tanterv” bevezetése következtében a kedvező vagy kedvezőtlen elintézt az alsó négy osztály növendékeit tanulmányi tekintetben egyáltalában nem érinti, de a nyár folyamán jelentkezett és jelenleg iskola nélkül levő magasabb osztályu tanulóira nézve bizony nagyon kívánatos volna a gyors és kedvező elintézt. Közöljük azt is, hogy a polg. leányiskola vezetését Nagy Vilmos tanítónőképző-intézeti igazgató veszi át, aki minden, iskoláinkat érintő ügyben szívesen áll a közönség rendelkezésére minden hétköznapi délelőtt 11–12-ig.

Irodalom

Lelkipásztor, az Igehirdetés gyakorlati közlönye. Az erdélyi református lelkeszgyűléslet megdizásából szerkeszti: K á d á r Géza zilahi református lelkesz I. évfolyam, 1. szám, 1921. szeptember 1. Megjelenik minden hó 1-én. Előfizetési ár egész évre 80 lei, félévre 40 lei, egy szám ára 8 lei. — Tartalom: A vallás jellemformáló erejéről. [Csernák Béla] Vetéskor. [Dr. Kecskeméthy István] A gyermekek barátja. [Csernák Béla] Bartimeus. [Dr. Makkai Sándor] A szeretet szava mindenható. [Robertson után: Bokor Sándor] Beszédvázlatok. Vasárnapi iskolai leckék szeptember hónapra. Az Ur színe előtt [lelki próba]. Magunk között és hírek. [Az őratornyban]. — A Lelkipásztor megszűnt. Igehirdető helyét óhajta pótolni, de többoldalu ennél, mert nem csupán kész egyházi beszédet közöl, hanem felöleli a lelkipásztori munka egyéb ágait is [Beszédvázlatokat ad, vasárnapi iskolai vezérfonalat nyújt, híreket közöl stb.] Valóban közszükségletet elégít ki és egyetlen lelkesz és vasárnapi iskolai tanító sem nélkülözheti. Ami most közölt beszédeit illeti, kifogásoljuk Csernák Béla beszédeiben a sok idegen szó alkalmazását, amelyek templomi szószerken szerintünk visszatetszők, mert a gyülekezet jórésze bizonyára nem érti őket! [reakció, libertinizmus, destruktív irány, szuverénítás, intellektuell, internacionalista, bolsevista, atheista, pedagógus]. Használhatóságának rovására megy a nagyváradi élet [mulatóház, mozi, színház, utca, korzó, uszoda, az iskolák államosítása] bővebb részletezése, amely más gyülekezetekre, főleg falusiakra, aligha alkalmazható. Ugyan megjárna

velők például egy városi káplán falun. Éppen falusi gyülekezetben való elmondásra alkalmatlan Makkai mélyenjáró, gyönyörtű beszéde is. Nekünk beszél benne lelkészeknek, de mi így nem beszélhetünk hallgatóinknak, mert nem értenek meg bennünket. Olvasni és tanulni azonban lelkiigényükkel lehet belőle. Mindenütt és mindenki által lelkihaszonnal használható a Kecskeméthy Istváné és a Robertson-Bokor-féle beszéd. Az első is érzik, hogy olyan ember írta, aki nem él a nép között és olyan dologról [vetés] ír, amit ő csak gyermekemlékeiből ismer és most a városi ember szemével néz. Az utóbbi azonban [A szeretet szava mindenható] kifogástalan. Irodalmunk nyeresége. Előadása, alkalmazása [tőke és munka haza] megragadó [pl. a Dózsa-féle parasztlázadásra, a kommunizmusra hivatkozás, Bem tábornok felelete] Nagyszerű orvosság sok fájó lelki-sebre. Ezt fogják legjobban elmondani, hisszük, igazi haszonnal és natással. A vázlatok közül igen jó a „Határoznod kell” című. A vasárnapi leckékben miért nincs „aranymondás”? Az Ur színe előtt [Kádár Géza] önmagunkat [lelkészeket] szégyenit meg, fogyatkozásainkra mutat rá, fájó szívvel érezzük, mennyire igaza van és melegezőve szólunk: Jóllehet, a lélek kész, de a test erőtelen! Az egész füzetnek magasztos célja: a lelki és testi szétépett reformátusság építése, Reményünk van rá, hogy egyetlen református lelkész sem marad el előfizetői közül. Méltó rá! Jó meggyőződéssel ajánljuk mindenkinek.

Turnóczy Lajos.

Hivatalos rész

A királyhágó-elléki református egyházkerület püspökhelyettesi hivatalától.

1267 1921. szám.

Tisztelt Presbyterium!

Az egyházközségek tűzbiztosítása ez idő szerint a Fonciere Általános Biztosító Intézetnél levén elhelyezve, a biztosítási díjakat a szerződés értelmében a debreceni főgynökséghez kellett befizetni. Mivel a változott viszonyok folytán ezeket a biztosításokat Arad, Bihar, Máramaros, Szatmár és Temes vármegye részére a nagyváradi főgynökség kezeli, ennél fogva felhívom a presbyteriumot, hogy az esedékes díjakat a nagyváradi főgynökséghez utalványozza és mindenféle tűzbiztosítási ügyet ezzel a főgynökséggel rendezzen el.

A főgynökség jelentése szerint több egyházközség az 1918, 1919, 1920 és 1921 évről hátralékban levén, a presbyteriumot terhelő anyagi felelősségre való figyelmeztetéssel a hátralékoknak haladéktalan rendezését kérem.

Arra tekintettel, hogy a legtöbb egyházközségben az ingatlanok tűzbiztosítása annyira alacsony összegben áll fenn, hogy tűzkár esetében a kártérítési összegből a helyreállításnak alig kisebb része térülne meg; a tűzbiztosítási értékek fölemelését komoly megfontolásra ajánlom s a szükséges intézkedésnek megtételére a presbyteriumot felhívom. A tűzbiztosítási értékek fölemelésénél az egyházközség birtokában levő

kötvények a főgynökséghez beküldendők.

A díjfizetés 1:2 arányban történik s az esetleges tűzkárnál fizetendő kártérítési összeg szintén ebben az arányban adatik meg.

Nagyvárad, 1921. aug. 25.

*Sulyok,
esperes, püspökhelyettes.*

Pályázat

a monospetrii ref. előkönyörgő tanítói állásra.

Évi javadalom: 1. Kézpénz L. 150. — azaz egy-százötven lei. 2. Tíz kat. hold 1494 □-ól föld haszon-élvezete. Ebből 6 kat. hold elsőrendű kaszáló. Tanítói telek mellett egy [1] holdas kert méltányos bérért. Templomkert. 3. Tíz (10) köböl rozs. 4. Minden gyermek-től fel véka szemes tengeri és 5 lei. Gyermekek átlagos száma 30. 5. Négy darab legelőilletőség. 6. Nyolc köbméter cserfa. 7. Stóla. 8. Lakás és kert. Ház, kertek, föld, fa hasznán kívül a javadalom értéke L. 6090. — azaz hatezer lei. — Kötelesség: Előkönyörgői teendők. Éneklés vezetése temetésen, templomban orgonával. 6 osztályu osztatlan vegyesiskola vezetése és ismétlőiskolások tanítása. Egyházi jegyzőség.

Pályázati kérvényeket szeptember 20-ig a ved-resábrányi református lelkéssz hivatálhoz kell küldeni. Tanítói oklevélnek, szolgálati bizonyítványnak az illetékes lelkéssz hivatál által hitelesített másolata is elég. Monospetri, 1921. augusztus 15. **Egyháztanács.**

Pályázat.

A pelbárhidai ref. egyház pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: minden házaspártól 16 liter rozs, 16 liter zab és 25 bani. [Párok száma most 70]. 12 kat. hold szántó és kaszáló föld, melynek mindennemű adóját a tanító fizeti. Fa, széna és szántás váltáság 37 lei. Minden iskolás gyermektől 32 liter kétszeres buza, 8 liter zab és 1 darab csirke [iskolába járók száma átlag 35]. 8 darabra való legeltetési jog, négyszeri örletés, stóla, lakás kosztal. Kötelesség az I–VI. osztályu vegyes iskolában tanítás a tanterv szerint, kántori teendők végzése kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. Férfi tanítók pályázati kérvényüket szept 15-ig küldjék Gönczi Bálint gondnok címére. U. p. Nyüved. Az állás azonnal elfoglalandó.

Pályázat.

Az erdőgyaraki ref. egyház a megtűrt II. tanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetése: lakás kerttel, kézpénz az egyház pénztáránál 50 lei. s állami kiegészítés. Addig, míg az állami kiegészítés folyósíthatná, az egyház egy évre 3250 lei előleget folyósít számára, melyet a nyerendő államsegélyből visszafizetni tartozik. Kötelessége a presbyterium által eleibe utalt [ezidőszerint az I–II. vegyes] osztályok vezetése, egyházi jegyzőség, lelkész és kántor aka ályoztatása esetén azoknak helyettesítése. Az állás eső sorban férfivel, férfi tanító nem ajánlkozása esetén nővel is betölthetik. Pályázat a lelkéssz hivatálhoz a hirdetés megjelenése után 10 nap alatt adandó be. Az állás a választás után azonnal elfoglalandó. Erdőgyarak, [Biharmegye] 1921 aug. 29. A presbyterium.

Steiner Viktor

finom sütődjé, Ferdinánd király (Rákóczi) -út 23. sz

KÉSZIT: karlsbadi- és gyermek kétszersültet, kaphatók minden jobb fűszer üzletben, Graham gyógy-kenyér, fehér, szalon és barna kenyér, luxus sülemények naponként frissen kaphatók.

Idegen kenyerek sütését elvállalom.

Major Ferenc

építész vállalkozó

Oradea-Mare - Nagyvárad

Hármas-utca 9.

Készít: mindenféle terveket és költségvetéseket, szakértői megbízásokat és becsléseket. — Vállal a magas építkezéshez tartozó minden munkát, javítást, átalakítást.

Református iskola könyvek

zsoltárok, imakönyvek, füzetek és iskola szerek legolcsóbb bevásárlási forrása

MÉGAY és LÁSZLÓ

könyv- és papirkereskedése

Oradea-Mare - Nagyvárad

Avram Jancu [Kossuth]-u. 2.

a Fekete Sas szállodával szemben. — Telefon: 6-23.

Nérjen árajánlatot.

Szülők figyelmébe!

Ha pénzt akarnak megtakarítani, úgy látogassanak el

SCHNEIDER és MIHELFIYHEZ

Ferdinánd király- [Rákóczi-] út 10. [Széchenyivel szemben.]

Gyermek ruha!

Hol megérkeztek!

Bécsi fiú és gyermek ruha u. m.: fiú- és leányka kabát különlegességek.

Bel- és külföldi gyapju-szövetek, szabókellékek dús választékban.

Kőváry

írógép szaküzlet

Oradea-Mare - Nagyvárad

Bazár-épület, színházi oldal.

Írógépek, javítások, kellékek, carbon- és írógép-papírok

Elváltatja házak eladását, kezelését,

KÖLCSÖNT folyósítat

ingatlanokra. — Ipartelepeket, gyárakat, üzleteket közvetít.

Utleveleket

Bukarestben a leggyorsabban vízumoztat, valamint export-import permis ügyekben eljár a

Feledi bank és ügynökség

Str. Josif Vulcan (Nagy Sándor-utca) 4. sz.

Koporsók,

sírkoszorúk

és mindenféle

temetkezési áruk

legolcsóbban kaphatók

Maklár Gyula

üzletében

Oradea-Mare - Nagyvárad

Ferdinánd király (Rákóczi) -út

24. régi honvéd laktanya épület

HERCZ IMRE

disznózsír és szalonna nagykereskedő

ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD

Iroda: Ferdinánd király- [Rákóczi-] út 12.

Raktár: Str. Vlahuta [Szent János-utca] 32.

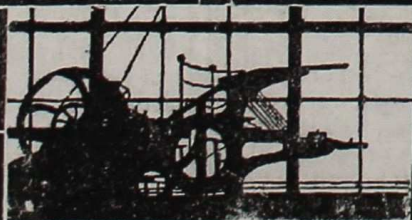
Napi árban

szállít szavatosság mellett bérmentve bármely állomásra:

I-a 3 táblás fehér sózott szalonnát és szavatolt tiszta disznózsírt.

Béres Károly

könyv- és műnyomdája
papír gyári raktára

Ferdinánd király-út 14.
(Rákóczi-út)

Telefon-szám: **6-24**

Béres Károly könyvnyomdája Oradea-Mare — Nagyvárad.